

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PROMĚNA TÉMAT V TVORBĚ GEORGE SANDOVÉ

Eva Hofrichterová

Studijní obor: Francouzština se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radka Fridrichová

Plzeň 2013

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva HOFRICHTEROVÁ**
Osobní číslo: **P09B0549P**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Proměna témat v tvorbě George Sandové**
Zadávající katedra: **Katedra ruského a francouzského jazyka**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Osnova:

1. Úvod.
2. Život a tvorba George Sandové.
3. Vliv J.J. Rousseaua.
4. Romány s utopistickými myšlenkami.
5. Venkovský román.
6. Společenský román a autobiografické prvky.
7. Závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- 1.SAND, G: La mare au diable, Paris: Librairie Générale Francaise, 1997.
- 2.TOMÁŠKOVÁ, M: Milostná sonáta: George Sandová a Fryderyk Chopin v dopisech, Praha : Odeon, 1989.
- 3.SAND, G: Valentina, Praha: Odeon, 1997.
- 4.SAND, G: Horác, Bratislava: Smena, 1974.
- 5.SAND, G: Jeanne, Paris: Nelson, 1920.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. et Mgr. Radka Fridrichová, Ph.D.

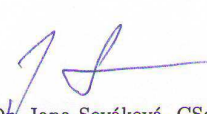
Katedra ruského a francouzského jazyka

Datum zadání bakalářské práce: **15. června 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2012**

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
děkanka

PhDr. Jana Sováková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 11. července 2011

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne 27.4. 2013

.....

Eva Hofrichterová

Poděkování

Především bych ráda poděkovala Mgr. et Mgr. Radce Fridrichové za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady, připomínky a korektury, které vedly k jejímu vypracování.

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. ŽIVOT A TVORBA GEORGE SANDOVÉ.....	7
2.1 Dětství.....	7
2.2 Dospělost	7
2.3 Paříž	8
2.4 Literární dráha.....	9
3. SPOLEČENSKÝ ROMÁN S AUTOBIOGRAFICKÝMI PRVKY.....	12
3.1 Román Consuela.....	12
3.2 Autobiografické prvky.....	13
4. ROMÁNY S UTOPISTICKÝMI MYŠLENKAMI	16
4.1 Definice utopie.....	16
4.2 Filosofické založení spisovatelky.....	17
4.3 Utopistické myšlenky v románu Vandrovní tovaryš	18
5. VENKOVSKÝ ROMÁN	20
5.1 Prostředí, ve kterém román vznikal	20
5.2 Autorčina předmluva k románu	20
5.3 Vesnické a přírodní motivy	21
6. VLIV J.J ROUSSEAU	23
6.1 Postava Jeana-Jacques Rousseau	24
6.1 Jean-Jacques Rousseau v životě George Sandové.....	24
6.2 Myšlenky Jeana Jacques Rousseau v románu Mauprat.....	25
7. ZÁVĚR.....	30
8. RESUMÉ.....	31
9. BIBLIOGRAFIE	32

1. ÚVOD

Francouzská spisovatelka George Sandová (1804 – 1876) patří mezi nejvýznamnější představitele romantismu 19. století. Její literární tvorba v sobě zahrnuje pestrou škálu romaneskních, sociálních a utopistických románů. Spolu s Madame de Staël je označována za jednu z prvních pokrokových francouzských myslitelék, které se zabývají postavením žen ve společnosti. Díla této průkopnické autorky jsou nejen dokumentem doby, v které žila, ale jsou i nositeli myšlenek, které ukazují nové možné uchopení života.

Cílem této práce je sledovat proměny témat v tvorbě George Sandové. Dále utřídit informace o autorčině životě, politických názorech a sociálním a náboženském přesvědčení. Tyto znalosti pak navíc uceleně reflektovat v konkrétních jednotlivých proměnách témat této spisovatelky.

V první kapitole se snažíme stručně shrnout život George Sandové a její literární tvorbu. V druhé kapitole *Společenského románu* už konkrétně hledáme paralelu mezi jejím nejvýznamnějším románem *Consuela* a její osobním životem. V další kapitole *Romány s utopistickými myšlenkami* se soustředíme na intelektuální zájem autorky o historii a zároveň na její postoj k soudobým sociálním idejím, které hledáme v románu *Vandrovní Tovaryš*. Další autorčina literární proměna směřovala k *Venkovskému románu*. Pro tuto kapitolu byl zvolen jako příklad román *Ďáblův močál*, ve kterém se snažíme nalézt nejenom prvky venkovských a lidových motivů, ale i obecnou těsnou spjatost člověka s přírodou. V poslední kapitole s názvem *Vliv J.J Rousseau* se věnuji zvláště filozofovi, který nejvíce ovlivnil tuto nadanou spisovatelku a jeho myšlenkovým odkazům, které jsou často právě zmiňovány autorkou v jejích románech a zejména pak v románu *Mauprat*.

2. ŽIVOT A TVORBA GEORGE SANDOVÉ

Život George Sandové je pevně spjatý s jejím dílem. V této kapitole jsou nastíněny pouze nejdůležitější autobiografické momenty autorčina života, které jsou vyzdvihovány v kapitolách jejího dětství, dospívání a pobytu v Paříži, jež se stala prvním působištěm spisovatelčina literárního talentu.

2.1 Dětství

George Sandová vlastním jménem *Amandine Aurore Lucile Dupin de Francueil* (titul de Francueil získala po babičce) se narodila 1. července roku 1804 v Paříži (Sandová, 1959, s.). Její otec Maurice Dupin byl poručíkem Napoleonovy armády a její matka Antoinetta Žofie Viktorie Delabardová se při seznámení s otcem Aurory živila jako tanečnice a členka komparsu v divadle (Maurois, 1966, s.30).

Genealogie rodu de Francueil sahá až k saskému kurfiřtu Friedrichu Augustu, pozdějšímu polskému králi. Narozdíl od tohoto původem vznešeného rodu, Žofie Delabardová byla dcerou ptáčníka a jak píše sama George Sandová v dopise Charlesu Poncymu 23. prosince 1843 „*pocházela z poníženého a tuláckého plemene našeho světa*“ (Maurois, 1966, s. 28)“.

Tento sociální společenský nepoměr, který byl již od dětství malé Auroře jejím okolím předhazován, způsobil, že se budoucí spisovatelka nedokázala shodnout jak se svojí babičkou, u které po otcově smrti bydlela, tak se svou matkou, proto se ve svých čtrnácti letech uchýlila do kláštera anglických augustinek, kde našla tak potřebný klid a pochopení pro rozvoj svého literárního talentu a, kde se naučila plynule mluvit anglicky a pít čaj o páté. Tento zvyk jí zůstal do konce jejího života (Maurois, 1966 s. 39).

2.2 Dospělost

Po návratu z kláštera na příkaz její umírající babičky se stala dědičkou panství na Nohantu, který spravovala pod dozorem svého poručníka Deschartres. Tento muž mladou Sandovou zasvětil do řízení panství a podporoval v ní husarský styl jízdy na koni (Maurois, 1966, s. 46).

Vesnický poklid a těsné sepětí s přírodou, které zde mladá Sandová načerpala, a které se bude dále objevovat v jejích románech, přerušilo násilné nálehání její matky,

aby se s ní odstěhovala do Paříže a na jaře roku 1822 to tak obě dvě učiní. Matka ji chtěla za každou cenu provdat a i sama Sandová si uvědomovala („těžké společenské postavení ženy, kterou nechrání žádný muž“ (Maurois, 1966, s. 63)“), že jako nezletilá a svobodná je neustále pod dohledem svého poručníka nebo své matky. Prudká a vznětlivá povaha Žofie Viktorie, která své dceři brala a trhala filosofické knihy z rukou, jejichž autory jako byli například Rousseau, Montaigne a Voltaire mladá Aurora tak milovala, měla za následek, že se autorka ještě více uzavřela sama do sebe. Z tohoto smutku byla vyproštěna setkáním s jejím budoucím manželem Kazimírem Dudevantem, elegantním drobným mužem, který se tvářil vesele a choval vojensky (Maurois, 1966, s. 64). 10. září 1822 se konal v Paříži jejich sňatek a oba dva manželé se odstěhovali zpátky na Nohant. Od této chvíle veškeré finance a majetek měl na starosti monsieur Dudevant. Z počátku bylo jejich manželství šťastné, avšak po čase se mezi manželi začal prohlubovat propastný rozdíl skrze jejich opačné záliby, kdy mladá novomanželka toužila především po četbě a intelektuálním životě, zatímco Dudevant se věnoval především lovu, pití a místní politice (Maurois, 1966, s. 86). Z tohoto manželství se narodily dvě děti: starší Mauricius a mladší Solange. Sandová, která od mládí opovrhovala buržoazními konvencemi, se rozhodla nesmířit se svým osudem spořádané manželky, která zavírala oči před početnými manželovými milenkami a 4. ledna 1831 odjela z Nohantu do Paříže do malého bytu v Seinské ulici 31., kde spolu se studentem práv Jules Sandeau začala svou literární kariéru (Maurois, 1966, s.107).

2.3 Paříž

Potřeba psát u George Sandové byla spojena s potřebou se uživit. Děti byla nucena nechat svému manželovi na Nohantu a dostávala od něj pouze malou rentu, která jí stačila tak k vlastní obživě. Její dětská záliba v nošení chlapeckých šatů měla zpočátku spíše ekonomický důvod než feministický. Mohla se tak všudě volně svobodně procházet a levně se oblékat (Maurois, 1966, s. 111).

Díky doporučení své přítelkyně paní Duvernetové z La Châtre se brzy po příjezdu dostala do skupiny radaktorů satirického deníku *Le Figaro*, který vydával pozdější učitel Balzaca *Henri de Latouche* (Maurois, 1966, s. 113). 5. března 1831 oslavovala svůj první malý literární úspěch, když vydala povídku „*Strakatinu*“, která se vysmívala opatrnosti režimu a králi (Maurois, 1966, s. 115).

Po vydání této povídky se pustila do psaní spolu s J. Sandeau do pěti svazkového románu *Růžová a bílá*. Nejlepší stránky románu však byly od Aurory (Maurois, 1966, s. 126). Dále psala již sama román *Indiana* (1832), který měl velký úspěch jak u kritiků, tak u čtenářů. Píle, houževnost a literární talent Sandové začal zastiňovat pisatelskou nepracovitost a falešnou touhu vyniknout mladého Sandeau, což vyústilo v jejich rozluku (Maurois, 1966, s. 140). Z tohoto vztahu si mladá spisovatelka ponechala příjmení Sand. K tomuto rozhodnutí vedlo i přání její tchýně paní Dudevantová, aby jejího příjmení nebylo použito ve spojitosti s autorčiným a také fakt, že autorka stále myslela na otroctví žen, kterému se chtěla vyhnout, jak jménem, tak svým stylem oblékání (Maurois, 1966, s. 130).

Životem Sandové kromě Jules Sandeau prošlo mnoho mužů, z nichž pro ni nejvýraznější byly vztahy s Alfred Musset a Frederyk Chopin. Po rozvodu s manželem s nimi žila spolu s dětmi střídavě v Paříži a na Nohantu. Za svůj vztah k těmto mladým mužům se před svými přáteli či rodinou nikdy nestyděla, neboť tvrdila, „že její láska je tou opravdovou a čistou narozdíl od nepravých lásek, které věnují svým manželům manželky, které jimi ve skutečnosti opovrhují“ (Maurois, 1966, s.321).

2.4 Literární dráha

Jak již bylo řečeno Aurora Dupinová se narodila 1. července roku 1804 v prvním roce Napoleonova císařství, v době, kdy se v politickém, náboženském a literárním směru setkával racionalismus 18. století s romantismem 19. století (Maurois, 1966, s. 13).

Velký vliv na spisovatele 19. století měl dozvuk Velké francouzské revoluce. Lidská bytost v literatuře nebyla již tak zvýhodňována svým původem, prostředím a vztahem k půdě, ale stala se samostatným tvorem, který se neměl v novém vyprázdněném světě čeho zachytit (Ozoufová, 2010, s. 5), na druhou stranu ji nic nebránilo opěvovat krásy nové společnosti a vysmívat se bohatosti feudálního světa. Tento návrat k přírodě ožil prostřednictvím pohádkových kouzel, tradic a náboženských obřadů, které hladily duši čtenáře (Ozoufová, 2010, s. 5). V próze jsou ožívány dávné Vánoce, vesnické slavnosti, krásné hradní paní a rytíři bez bázně a hany (Ozoufová, 2010, s. 5). Společenská rovnost, kterou se snažila nastolit porevoluční doba však nemohla být plně reflektována v literatuře, neboť v literatuře se ji nemohlo dařit, když si nevážila děl nadaných spisovatelů. Spisovatel byl odlišný právě proto, že měl nádání

představivost a jedinečný způsob vyjadřování, kterými vyčníval nad dav (Ozoufová, 2010, s. 5). Tomuto umu se nelze rychle naučit, neboť vyžaduje čas, připravenost, dokonalé srozumění s textem a výměnu názorů s autory. Těmito všemi vlastnostmi oplývala George Sandová. Byla ve svém snažení mimořádně pečlivá, zabývala se historickými texty, které pak interpretovala ve svých dílech a vedla dlouhé korespondence se svými soudobými kolegy a kritiky nad svými a jejich literárními díly (Ozoufová, 2010, s. 9).

Nejenže do tohoto „*nového prostředí*“ vstupovaly ženy spisovatelky jako rovnocenné bytosti představitelů opačného pohlaví, ale změnilo se i publikum, kterému jsou díla věnována. Staré vzory literární společnosti a její žánrová pravidla ustoupily osvícenským idejím a potřebě klást si otázky a nalézat na ně odpovědi především pomocí rozumu a dedukce. Tragédie už si nemohla vystačit s pouhým vykreslením vývoje postav a stejně tak komedie přestala oslovovat diváky zesměšňováním stavovských rozdílů, které byly revolucí setřeny. Tak se začal rodit kult románu jako žánru, který si přímo vyžádala demokracie s cílem pravdivě vylíčit dobu, která stále vzpomínala na staré časy a zároveň byla prodchnuta novými jevy společenského uspořádání. Román byl tak sdílnější a pravdivější, protože si v sobě stále udržel schopnost vyprávět a navíc vysvětlovat i poučovat (Ozoufová, 2010, s. 14). Stal se tak přístupnějším a individuálnější pro společnost, protože nevyžadoval tolik společenských styků ani tak nákladnou zábavu, jakou bylo divadlo.

Musel také udělat dojem na lid, který viděl, jak vypadaly „*hlavy napíchnuté na kopí*“ a sřatý král. Nový román se tedy stále vracel k minulosti a k jejím starým hodnotám, ale neohlížel se tolik nazpět, aby je mohl skloubit s tím, za co revoluci vděčil (Ozoufová, 2010, s. 15). Zachycoval tak lépe než předtím rozpory moderního světa a moderní společnosti, kde se střetávaly zájmy nového světa s pozůstatky světa bývalého. Tato doba, kdy se režimy střídaly jeden za druhým, monarchie padaly a císařství se hroutila, měla vliv na spisovatelku svou přizpůsobivostí, různorodostí a neohraničeností, které se objevují v jejich románech (Ozoufová, 2010, s. 17).

Takový román také nabízel romanopisci možnost, aby se nechal unést a hlásal své osobní přesvědčení a zároveň ideu, kterou chtěl vyprávět, tím se autor dostal k dokonalé shodě mezi poutavým příběhem a myšlenkou, která dílo svým sdělením přesahovala, jak se tomu stalo i u George Sandové (Ozoufová, 2010, s. 19). Její

románový svět nebyl nijak pevně historicky zakotven. Objevovaly se v něm postavy mladých venkovských snílků, proletáři, zamilovaní do urozených slečen, bezcharakterní matky, chápavé babičky, podprůměrní muži, kteří byli morálně povznášeni vznešenými ženami. Románové území bylo zastoupeno jak tajemnými zámky a podzemními skrýšemi, tak slunnými cizokrajnými prostranstvími a líbeznou venkovskou krajinou. V tomto někdy až snovém prostředí se však autorka zabývala stále dobovým společenským mísením a dramaty s jejich nedorozuměními, které jej provázela.

Lze však vymezit a rozdělit spisovatelčinu literární tvorbu do čtyř období (Lagarde et Micharde, 2008, s. 295). Romány, které jsou zvýrazněny tučně, jsou romány, kterými se v práci zabýváme hlouběji. Na divokosti *Mauprata* lze snadno ukázat dobrou „*přirozenost člověka*“, kterou tak oslavuje Jean-Jacques Rousseau. Román *Vandrovní tovaryš* je plný sociálních a utopistických myšlenek, v *Ďáblu močálu* spisovatelka detailně popisuje vesnické tradice a mravy a *Consuela* je mistrným dílem autorky, která v něm kromě dobové společnosti zobrazila i mnoho svých životních zkušeností:

1. Od roku 1832 do roku 1840 se autorka věnovala především romaneskní a romantické próze, v které líčila bouře vášní, které zmítaly i jejím vlastním životem. V těchto prvních románech byl již patrný spisovatelčin krasořečnický vyprávěčský um a bohatá fantazie, které čtenáře inspirovali k bourání společenských přehrad a předsudků. Mezi tyto romány řadíme romány *Indiana*, *Lélia* a *Mauprat*.

2. Od roku 1840 pod vlivem svého přítele Pierre Leroux a Lamennaisova humaního mysticismu vydala romány, které byly inspirovány socialistickými myšlenkami. Jednalo se o romány jako je *Vandrovní tovaryš* a *Angibaultský mlynář*.

3. V roce 1839 se usadila na svém panství na Nohantu a své demokratické cítění a živý zájem o vesničany z Berry, které znala od dětství, nabyli konkrétnějších podob v románech *Ďáblův močál*, *Malá Fadetka*, *Mistři dudáci* a *František Nalezenec*.

4. Od roku 1859 na závěr svého literárního období se navrátila znovu ke své prvotní romaneskní próze, ale své někdejší odvážné názory a citové výlevy nahradila laskavými idylami z měšťanského a mondénního prostředí. Dala tak vzniknout svému mistrnému románu *Consuela* (Lagarde et Micharde, 2008, s. 295).

3. SPOLEČENSKÝ ROMÁN S AUTOBIOGRAFICKÝMI PRVKY

Porevoluční společenský román je románem, který chce jít především k lidu, snaží se popsat jeho velkodušné nadšení z revoluce tím, že se učiní srozumitelným pro všechny a zbourá své předchozí společenské a sociální rozdíly tak, že se jim vysmívá a ukazuje jejich nesmyslnost. Převládá v něm především myšlenka humánního někdy až sentimentálního socialismu (Lagarde et Micharde, 2008, s. 295). Román *Consuela* v sobě nese všechny tyto prvky a zároveň je přesahuje svoji základní myšlenkou přirozené výjimečnosti každého člověka. Protože spisovatelka napsala tento román až ve svém pokročilejším věku, byl vybrán jako vhodný i pro srovnání s jejími autobiografickými prvky, které jsou jinak řečeno částmi jejího vlastního životopisu. Z těchto důvodů byl právě román *Consuela* zvolen jako vhodný zástupce pro prezentované téma.

3.1 Román *Consuela*

Román *Consuela* (1842-1843) spadá to čtvrtého literárního období George Sandové, i když řada literárních kritiků jej řadí mezi romány sociální. Tento obsáhlý román líčí nejenom společenský střet lidí z odlišných sociálních tříd, ale je prodchnut i autorčíným příklonem ke křesťanskému a utopistickému socialismu, republikánství a feminizmu (Consuela, 1988, s. 457).

Autorka nikdy nepožadovala, ani si nepřála politickou rovnost mužů a žen. Zastávala názor, že veřejné funkce jsou neslučitelné s mateřskými povinnostmi a, že žena by měla především zastávat vůči muži úlohu oddanosti, trpělivosti a milosrdenství. Zároveň však požadovala pro ženy občanskou a citovou rovnost, která se jim nedostávala v manželství, kdy s nimi jejich manželé v otázkách lásky zacházeli často jako s kurtizánami a v domácím prostředí jako se služkami. Základní otázka, kterou sama sobě i veřejnosti pokládala, zněla: „Proč by měla být žena cudná, když je její muž sukničkář?“. Apelovala tak na citovou rovnoprávnost obou pohlaví a na zrušení zákona, který trestal vězením cizoložství ženy a přitom se vůbec nezabýval cizoložstvím muže (Maurois, 1966, s. 320). Věřila, že člověk se dopustil hříchu pouze tehdy, pokud se oddával tělesnému spojení s absencí silného citového prožitku vůči osobě, s kterou se miloval. Nerozlišovala, zda se jedná o vztah manželský či milenecký. Tvrdila, že:

„*Máme milovat celou svou bytostí a nebo žít v úplné čistotě (Maurois, 1966, s. 321).*“ Stejnou vizí se řídila i hlavní hrdinka románu *Consuela*.

3.2 Autobiografické prvky

Román *Consuela* zpočátku nevznikl jako román, jednalo se původně o novelu, jež byla s podtitulem „*conte*“¹ uvedena v Nezávislé revue, kterou George Sandová založila spolu s utopistickým a sociálním myslitelem Pierre Leroux 1. února 1842 (Maurois, 1966, s. 293). Čtenáře zaujalo atraktivní prostředí Benátek, z kterého hlavní hrdinka pocházela a naléhali na jeho pokračování. Autorka byla tak zavázána psát každých 14 dní k pevnému termínu vydání revue. Tento způsob psaní se promítá v nejednotné linii románu a v jeho cykličnosti, která však není nijak ochuzena o autorčinu značnou kompoziční zručnost, fabulační jistotu a příslovečnou lehkost. Román je rozdělen do 5 epizod. (*Consuela*, 1988, s. 456).

První epizoda románu se odehrává v Benátkách, v hudebním prostředí mistra Porpory: „*Předcházející příhoda se udála asi před sto lety v Benátkách, v kostele Mendicanti, kde slavný maestro Porpora právě ukončil zkoušku svých velkých nešpor (Consuela, 1988, s. 10).*“ Sandová jako mladá dívka toužila poznat Itálii. Její dětské přání se splnilo v prosinci roku 1833, kdy odjela spolu se svým tehdejším přítelem Alfred Musset, který Itálii také velmi opěvoval, do Benátek. Po příjezdu George vážně onemocněla, ale Afred vůči ní neprojevoval žádné známky pečovatelského charakteru, nýbrž vzdaloval se často od jejího lůžka, běhal za jinými děvčaty a pil (Maurois, 1966, s. 174). Podobně prchá v první epizodě mladý snoubenec Consuely Anzoletto „*vyhlhlý pod italským nebem, vychovaný jako přímořský pták, chudý, opuštěný sirotek trávící všechny své dny v blízkosti Consuely, netrpěl nedostatkem milostných zkušeností (Consuela, 1988, s.17).*“ do náručí jiných žen. Sandová si pro hlavní hrdinku operní zpěvačku Consuelu s úchvatným hlasem: „*A Consuela jednoduše a slehkostí rozezvučela pod vysokou klenbou katedrály čisté tóny nejkrásnějšího hlasu, jaký tam kdy zazněl (Consuela, 1988, s. 8).*“ zvolila jako předlohu svou přítelkyni Pavlínu Viardotovou, která často na jejím panství Nohant zpívala za klavírního doprovodu Fryderyk Chopin téměř neznáme skladby Porpory, Marcella a Martiniho (Maurois,

¹ „*Conte*“ = „*Povídka*“ je krátký žánr prozaické epiky. Zaměřuje se pouze na jednu událost a na jednu zápletku, o předcházejících událostech se čtenář dozvídá pouze zkratkovitě. Vznikla za romantismu (Pavera et Všeticka, 2002, s. 288).

1966, s. 278). S Porporou bylo pro jeho žačku Consuelu někdy obtížné vycházet: „*Skoupý na chválu, s přísným výrazem a s hlubokými stopy na ustaraném čele utrpení a stáří (Consuela, 1988, s. 350).*“ stejně jako pro George Sandovou ve svých literárních začátcích se spisovatel a jejím prvním zaměstnavatelem Henri de Latouche. Tento muž se ji často hořce svěřoval, že vytvořil více autorů než vlastních děl. Podobně reaguje Porpora na opětovné setkání se svojí nejoblíbenější zpěvačkou: „*Jestli chceš uspět, uděláš líp, když budeš jako ostatní předstírat, že svého mistra neznáš, nebo že jím pohrdáš – tak se chovají všichni, kdo mu vděčí za svůj talent, štěstí a slávu (Consuela, 1988, s. 350).*“ Tato epizoda v sobě skrývá precizní propracovanost temperamentu postav, poukazuje na náhlá umělecká milostná vzplanutí spojená s divadelním světem a jeho intrikami a dává románu nádech milostně psychologického charakteru.

Hlavní hrdinka „*přestože pocházela ze španělské krve, z celé její osoby vyzářoval klid, který nebývá vlastním potulným kmenům (Consuela, 1988, s. 14),*“ se po celý svůj život střetává se sociálním nepoměrem tříd šlechticů, měšťanstva a lidu: „*Chudák holka! Má to těžké: bez peněz a navrch ošklivá (Consuela, 1988, s. 9)*“. S tímto společenským rozdílem se Sandová setkala ve svém dětství, kdy nemohla pobývat na panství Nohant se svou matkou, protože pro její babičku Marii Auroru hraběnku Saskou bylo nemyslitelné, aby na Nohantu bydlela matka malé Aurory i s její nevlastní nemanželskou sestrou Karolínou (Maurois, 1966, s. 36). Nejvíce patrný je tento kontrast v druhé epizodě, která se odehrává v Čechách v okolí „*Obřího hradu*“, kde se hrdinka usazuje u vznešené rodiny pánů z Rudolstadu. Zde se seznamuje se šlechticem Albertem: „*Vzezření hraběte Alberta působilo na ostatní děsivě a zároveň slavnostně, jako by v každém jeho gestu bylo nějaké znamení a v každém slově nějaká sentence (Consuela, 1988, s. 116)*“, který svým myšlením tíhne stejně jako autorka k protestantismu „*již jako mladík jevil Albert znepokujující sympatie vůči kacířskému učení Lutherovu a Husovu, nenáviděl papeže a blahobyť, v němž se topili církevní hodnostáři (Consuela, 1988, s. 129).*“ Protože je Albert urozený, skromná dívka si nemůže vzít: „*Ale kde mám podle vás sebrat odvahu, abych překonala vaše společenské postavení, vaše bohatství, odpor a pohoršení vaší rodiny? Nemám na světě nic než svou hrdost a nezištnost. Co by mi zůstalo, kdybych je obětovala? (Consuela, 1988, s. 254).*“ V této části také Sandová využívá svůj zájem o historii Čech a zejména o husitské hnutí a jeho čelní představitele Jana Žižku (1842) a Prokopa Holého (1844), o kterých vydala samostatné historické práce (Consuela, 1988, s. 458). Autorka ke konci epizody líčí

cestu do jeskyně, kterou hlavní hrdinka absolvuje, aby zachránila knížete Alberta z jeho šílenství. Tato část v sobě nese prvky mysticismu a černého románu: „*Obrovské kameny jí zatarasovaly cestu a rozdíraly nohy. Obrovští netopýři se slétali k lucerně v celých hejnech a kroužili kolem poutnice jako duchové temnot (Consuela, 1988, s. 164).*“

Ve třetí dobrodružné části se hrdinka, která prchá z Obřího hradu do Vídně, setkává s budoucím skladatelem Josefem Haydnem: „*Byl to ostatně ještě spíš chlapec než muž, měl žlutou osmahlou pleť a v tváři se mu zračila v té chvíli jen klidná bezstarostnost (Consuela, 1988, s. 302).*“ V době, kdy George Sandová psala toto pro ni stěžejní dílo, žila na svém panství s Fryderykem Chopinem (Maurois, 1966, s. 274). Hudební otisk tohoto devítiletého přátelství mezi Sandovou a Chopinem se nejvíce objevuje v pasážích, kdy Consuela rozpráví s Haydnem: „*někteří kamarádi mi lehkomyšlně říkali, že na mě žárlí, protože nechází v mých kompozičních pokusech stopy hudebního génia (Consuela, 1988, s. 305).*“ Kromě svobody, kterou nachází hrdinka při zpěvu, zažívá také neobvyklou volnost při útěku z Obřího hradu: „*Cítila potřebu náležet sobě samé, onu naprosto nezbytnou a oprávněnou potřebu, bez níž se nemůže svrchovaný umělec vyvíjet a jít kupředu (Consuela, 1988, s. 238).*“, a je také nucena se vzhledem ke svému bezpečí přestrojit do mužských šatů „*Jako se to stává hercům, když se převléknou do kostýmu, vžila se do své role do té míry, že v sobě pocítila jakousi bezstarostnost, radost, životní sílu a tělo měla lehounké jako chlapec za školou (Consuela, 1988, s. 311).*“ jako spisovatelka, která se musela z ekonomických důvodů po svém příjezdu do Paříže také převlékat do mužských šatů (Maurois, 1966, s. 111).

Čtvrtá část románu se odehrává ve Vídni: „*Konečně vstoupili Consuela s Josefem pod ochranu tmy do Vídně (Consuela, 1988, s. 349)*“. Tady se opět operní pěvkyně setkává s „*vyšší*“ společností, která obklopuje dvůr Marie Terezie. „*Sama také nacházela jakési potěšení ve všech těch klepech, které s upřímnou drzostí nastavovaly zrcadlo jinému divadlu, jež v té době představovaly tři nejvýznamnější dvory Evropy, ovládané ženskými intrikami: její, careravnin a dvůr paní Pompadourové*“. Císařovna ji však nepřijímá jako členku Vídeňské opery, protože je mylně informována, že je dívka záletná: „*Ministr Kounic se s ní často stýkal, měl rád zákulisní klepy, a Marie Terezie, aby si odpočinula od namáhavé státnické práce, ráda jeho klábosení poslouchala a v duchu se vysmívala slabůstkám toho velkého ducha (Consuela, 1988, s. 385)*“, což se neshoduje s jejím katolickým a mateřským přesvědčením. Autorka se v této epizodě jako ve svých ostatních románech staví proti katolicismu: „*Panovnice, posedlá touhou*

zasahovat do cizích osudů, shledala, že je Consuela příliš svobodomyslná a domýšlivá. Sama horlivá katolička a vzorná matka rodiny, dala přednost Corille, o které se domnívala, že je provdána (Consuela, 1988, s. 386).“

V poslední části se odmítnutá zpěvačka shledává naposledy s moudrým Albertem, který umírá. Tak se ocitá bez manželské opory, odkázána pouze sama na sebe a na svůj pěvecký talent: „*Nemám velké nároky a miluji svoji práci (Consuela, 1988, s. 450)*“ stejně jako George Sandová, která se po rozvodu se svým manželem musela nějak uživit a tuto nutnost obživy šťastně našla ve svém psaní: „*Poznala jsem, že píši rychle, snadno a dlouho, aniž se unavím. Mé myšlenky, spící v mozku probouzejí a vážou na sebe odvozováním (Maurois, 1966, s. 112).*“

Autorka v jednotlivých epizodách mistrně popisuje paralelu mezi dobovou společností a jejím prostředím. Tak se život v Benátkách odehrává převážně na slunných prostranstvích, kde se lidé smějí, klábosí a vedou sálodlouhé debaty o umění, zatímco podnebí a okolí „*Obřího hradu*“ přímo vybízí k usedlejšímu způsobu života, důrazu na silné rodinné uspořádání a k oblibě lovu v okolních lesích. Pomocí těchto kontrastů, které vystupují v celém románu, se tak formuje i přetváří charakter samotné hrdinky.

4. ROMÁNY S UTOPISTICKÝMI MYŠLENKAMI

Román *Vandrovní Tovaryš* je vybrán jako zástupce románů s utopistickými myšlenkami, protože se v něm objevuje nejen vize „*ideálního*“ světa, kde jsou si všichni rovni, ale i hlavní postava románu truhlář Petr Huguenin je svými povahovými a fyzickými rysy zidealizován do podoby muže, který nemá žádné charakterové či jiné nedostatky.

4.1 Definice utopie

V Lexikonu literárních děl je utopie definována jako: „(řec. *ú = ne, topos = místo, původně název spisu Th. Mora, znamenající „neexistující zemi*) – *prozaický žánr, druh didakticko-fanatstické literatury, líčící ideální společenské prvky ve vymyšlené zemi (Pavera et Všetická, 2002, s. 366).*“ Tuto definici doplňuje i definice v literatuře pro střední školy, která říká, že utopie „*je žánr s výchovnou funkcí líčící dokonalé*

společenské poměry v pomyslné zemi“ (HAVLÍČKOVÁ et MUŽÍKOVÁ et ONDRA et SCHREINEROVÁ, 2004, s. 119).

4.2 Filosofické založení spisovatelky

George Sandová se ve svých filosofických myšlenkách vyvíjela od „*exaltovaného romantismu z dob mládí k sentimentálnímu a humanímu socialismu*“ (Lagarde et Michard, 2008, s. 295). Svým politickým založením byla „*pudově demokratická*“ (Maurois, 1966, s. 319). Své dětství trávila na venkově, kde si hrála s dětmi venkovanů. Z matčiny strany pocházela z nižší společenské třídy a ráda si to připomínala. Tím, že si celý život dobře vzpomínala na chování své babičky k matce, cítila spontánní sympatii k rebelům a buřičům a vkládala všechny naděje v cnost mas (Maurois, 1966, s. 320). Její politický extremismus byl také velmi podněcován její četbou a přáteli, s kterými se při svém pobytu v Paříži setkávala, zejména se slavným advokátem Michel de Bourge, se spisovatelem Félicité de Lamennaise a Charles Augustin de Sainte Beuve a filosofem a politickým aktivistou Pierre Leroux (Maurois, 1966, s. 318). Se Saint Beuve ji především spojoval mysticko – sociální pohled na společnost a s nemajetným Leroux založila *Nezávislou revue*. V něm našla učitele myšlení mnohem více než v Michel de Bourge. „*V jeho filosofii jsem našla klid, sílu, víru, naději a trpělivou, stálou lásku k lidstvu.*“

Prostřednictvím Pierre Leroux se také seznámila se světem dělníků a dělnických spolků, které vznikly již ve středověku, ale kolem roku 1840 se obrodily vlivem některých proletářů, uvědomujících si zájem své třídy, jako byl například Agricol Perdiguier, který obnovil družstevní útulek, v kterém se scházeli vandrovní tovaryši. George Sandová se o tento „*tajný*“ spolek velice zajímala a inspirována jeho utopisticky sociálním smyšlením o předrevoluční francouzské společnosti napsala román *Vandrovní Tovaryš* (Maurois, 1966, s. 296), který však nebyl čtenáři ani kritikou dobře přijat. I její literární přítel Honoré de Balzac se o něm zmiňuje slovy: „*Nikdo už nikde nechce George Sandovou. Vandrovní tovaryš ji zabil, třebaže známí spisovatelé mají výsadu, že mohou napsat dvacet špatných svazků* (Maurois, 1966, s. 326).“ Sama Sandová své dílo v předmluvě obhajuje: „*Chtějíc zobrazit typ pokročilého dělníka naší doby. Dejme tomu, že je můj typ příliš idealisován: proč bych neměla právo zacházet s člověkem z lidu stejně, jak mi bylo dovoleno zacházet s lidmi jiných tříd?* (Sandová, 1959, s. 5).“

4. 3 Utopistické myšlenky v románu *Vandrovní tovaryš*

Hlavní postava románu *Vandrovní tovaryš* Petr Huguenin je synem truhlářského mistra ve vesnici Villepreux (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 15). Byl vychován v nejryzejších demokratických myšlenkách, a protože jeho čilému přemýšlivému duchu brzy nestačila útrpná úloha jeho řemesla, v sedmnácti letech se rozhodl jít na zkušenou po Francii. Během jeho čtyřletého vandrování se setkal s mnohými tovaryšskými spolky, které v něm zakořenili myšlenku sociální bratrské rovnosti a také se v tomto prostředí naučil číst a psát (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 23). Po návratu do své rodné vesnice jeho čtenářskou zálibu ještě více podnítila práce na rekonstrukci bývalé kostelní lodi, kde objevil soukromou knihovnu zámecké slečny z Villepreux, v jejíchž přihrádkách našel díla Racina, Rousseaua, Chateaubrianda, Platona, atd. Prostřednictvím těchto děl v něm ještě zesílil filosofický vztah k historii zákonodárství, a k tajemstvím organizací společnosti v různé kasty (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 41).

Tyto rozplývavé myšlenky v jeho mysli zakotvily a rozletěly se do filosofických úvah a sporů, které sám se sebou potají vedl strachujíc se, že budou nepochopeny jeho okolím. Poprvé své filosofické postoje nahlas vyslovuje tajnému templářskému spolku, který usiloval o svržení tehdejšího absolutismu a nastolení republiky: „*Chtěl bych, aby všichni lidé žili vespolek jako bratři. To je vše, co bych si přál. Bude-li to, mnohé zlo by bylo snesitelné, nebude-li to, svoboda nám neprospěje*“ (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 136).“ Dále tuto myšlenku rozvádí při rozhovoru se svým přítelem vlasteneckým verbířem Achilem Lefortem, kdy odsuzuje různé druhy republiky od republiky Platónovy, která by nebyla možná bez otroků, po republiku třinácti kantonů, která by nebyla možná bez hor, ve všech vidí nějaký „*závažný háček*“ a usiluje tak o nalezení „*nové*“ republiky, která by všem lidem zaručovala stejnou rovnost bez otroctví (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 213).

Ale i tento svět je pro něj nereálný, protože by v něm muselo dojít i k rovnému dělení země, která by se dále dělila mezi otce a jejich děti, dále mezi jejich vnuky, až by na každého člověka přibylo vlastnění jen zrnka původní půdy. Budoucnost lidstva tedy podle něj závisí na všech strastech jako jsou mor, válka a živelné pohromy, které přivodí nepočtenost lidského rodu (*Vandrovní tovaryš*, 1959, s. 225). Při svém nevysloveném rozjímání, které vede k nelidskému a hrůznému závěru, je vyrušen přítomností slečny z Villepreux Isoldy, která na něj naléhá, aby tyto své obavy svěřil i jejímu dědovi, jehož mylně pokládá za muže „*bez předsudků, který kde vidí nadání,*

vznešenost citů a myšlenek, cítí se jako rovný s rovným (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 227)“. Mladý tovaryš tak učiní, ale je skeptickým hrabětem „*člověkem bezstarostným , zaujatým všemi obecnými zásadami a všemi společenskými myšlenkami bez aplikování a bez důsledků*“ nepochopen (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 236). Hrabě nabádá dále Petra, aby se zároveň „*obdivoval tomu, co říká, a snášel, co se děje tady na zemi, hleděl být bohatý a zároveň si zvykal kolem sebe vidět chudé* (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 242).“

Mladý truhlář však opovrhuje tímto základním rozdělením společnosti na chudé a bohaté a jeho nespokojenost se promítá do katarze utopistického snu světa, který se mu zdá, když usne na hoblovačkách v dílně. V tomto rozpoložení se jeho duše odtrhává od svého těla a letí ke krajům ideálního světa, kde jako první spatřuje líbezné květy a nádherné obrovité stromy, které prosycují svou vůní povětří. Tento nový povrch země oplývá mořem zeleně, hojnými vodními toky, čistými jako křišťál, překrásnou architekturou, nádhernými pomníky a zdobnými veledíly všech umění. Je zde uvítán neznámou éterickou postavou: „*Jste konečně v nebi, které jste si tolik přál mít, a jste mezi anděly, neboť čas se dovršil* (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 232).“ a střetává se s několika anděly, v kterých rozpoznává svého otce – truhlářského mistra a děda Isoldy - hraběte, jak spolu krácejí zahradou, držíce se v podpaží. Všechny bytosti, které znal, byly v jeho předsatvě proměněny a idealisovány a všechny byli oděny krásou, silou a láskou. I Isolda k němu v této vizi promlouvá ústy anděla: „*Nevidíš, že jsme všichni bratři, všichni bohatí a všichni stejní? Stali jsme se zas anděly, protože jsme smazali všechny rozdíly a odpisáhli všechnu zášť?* (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 232).“

Mladá dědička z Villepreux se zcela ztotožňuje s Petrovými postoji a oba dva k sobě cítí silnou náklonost. Tak zde kromě obrazu „*ideálního světa*“ vstupuje i představa „*ideální a opravdové*“ lásky dvou lidí, které spojuje společná víra v lepší svět. Toto slibné, avšak sociálně nerovné spojení, je ke konci románu rozbořeno „*falešným motivem*“, kdy je místo očekávané svatby, slečna Isolda odvezena z vesničky Villepreux svým dědem zpátky do Paříže (Vandrovní tovaryš, 1959, s. 363).

Tento deziluzivní závěr boří všechny utopistické myšlenky tohoto díla. Autorka čtenáři předkládá dvě k sobě ideální postavy, které by mohly být spolu nebýt velkých společenských rozdílů. Tak zde dochází nejenom k vystřízlivění z utopistických idejí pomocí reality, ale i k mísení utopistických prvků s prvky společenského románu..

5. VENKOVSKÝ ROMÁN

George Sandová patří i mezi autory, kteří obohatily svoji národní literaturu o *vesnický román*. Tento román především líčí venkovské mravy a tradice a snaží se také poukázat na to, do jaké míry je člověk ovlivněn přírodou a jaký podíl má na tento vliv sama příroda. *Ďáblův močál* je ideálním zobrazením tohoto žánru, protože v sobě zahrnuje nejen všechny prvky vesnického románu, ale i skutečný soudobý detailní popis vesnické veselky a vesnických zpěvů.

5.1 Prostředí, ve kterém román vznikal

George Sandová svoji řadu venkovských románů zahájila románem: *Ďáblův močál* (Sandová, 1951, s. 7). Tento román psala ve čtyřicátých letech 19. století souběžně s románem *František Nalezenec*. Autorka v této době studovala Vergilia, učila se latinsky a psala své romány v poklidu ze svého panství na Nohantu. V dopise svému příteli Charlesu Poncymu toto období vystihuje takto: „*Jsmo zvyklí žít vesele, ne příliš hlučně, ale tato veselost je dosti trvalá,...koně se volně pasou,...psi skotačí a tažný kůň, který táhne celou rodinu ve velké dvojkolce, vylizuje naše talíře...*“ (Maurois, 1966, s. 325)“ Na rozdíl od svých sociálních románů, kde se autorka noří do složitých struktur dělnických spolků a sociální ideologie, ve svých venkovských románech se snaží dosáhnout, co největší prostoty příběhů, v kterých uchovává jasný a přímý tón lidových vypravěčů (Maurois, 1966 s. 326), místní dialekt a zemité kouzlo venkovských tradic a mravů (Lagarde et Michard, 2008, s. 296).

5.2 Autorčina předmluva k románu

V první a druhé kapitole románu *Ďáblův močál* nazvané *Spisovatelka čtenáři a Polní práce* lze shledat kontrast mezi vztahem materiálně praktickým s autorčiným vztahem estetickým. Sandová svůj román uvádí pomocí libého zážitku, který sama prožila při shlédnutí *Holbeinovy rytiny* z cyklu *Tanec smrti*, na které je vyjeven starý zavalitý rolník kráčí za pluhem pronásledován veselým a mrštným kostlivcem s bičem (Sandová, 1951, s. 9). Paralelou k tomuto zobrazení bolestné satiry údělu rolníků je skutečné setkání s dobře oděným mladým statným mužem, jež vede rádlo s dvěma voly obklopen svým sedmiletým synem (Sandová, 1951, s. 13-14). Tento líbezný vjem autorka komentuje Vergiliovým výrokem: „*Ó šťastný rolník, kdyby znal své štěstí.*“ (Sandová, 1951, s. 13) a shledává v něm, že tento sedlák nemůže přes svoji těžkou denodenní práci dosáhnout stejného nehmotného prožitku jako ona, protože je již od

narození odsouzen k otroctví na poli. Přesto si podle ní nezasluhuje pohrdání vyššího městského společenského zřízení, nýbrž hlubokou a bezděčnou úctu, kterou mu autorka projevuje vyprávěním jeho příběhu (Sandová, 1951, s. 16-17).

5.3 Vesnické a přírodní motivy

Hlavní postavou románu *Ďáblův močál* je sedlák Germain. Je vdovcem a na nálehání svého tchána Vavřince se rozhodne, že se znovu ožení: „*Mysli na to, že máš tři děti. Snacha brzy slehne a až přijde to malé, nebude se moci věnovat tvým dětem.*“ (Sandová, 1951, s. 19). Život na venkově vyžaduje, aby tato žena byla: „...*výborná pracovnice doma i na poli, obratná při práci a dobrá k rodičům, k muži a dětem.*“ Otec Vavřinec mu také doporučuje, aby si našel ženu spíše starší než mladší: „*Mladí je lehkovážné a vychovávat tři děti vyžaduje dobrou duši, velmi rozumnou, trpělivou a nanejvýš pracovitou*“ (Sandová, 1951, s. 20). To, že výběr Germainovy družky je řízen spíše rozumem než citem dokazuje i naléhání, aby si vdovec nenašel žádnou šeredu: „*Budeš přece od ní chtít děti, a není nic smutnějšího než mít ošklivé, vyzáblé a nezdravé potomky*“ (Sandová, 1951, s. 21), a také fakt, že o výběru své nástavající nemůže rozhodovat jen on sám: „*Ale tchán vládl vždycky moudře a Germaina, který se úplně podřídil vedení rodiny a proto i tomu, kdo je zosobňoval, otci, ani nenapadlo, že by se mohl vzepřít proti jeho rozumným důvodům a postavit se tak proti společnému zájmu*“ (Sandová, 1951, s. 25). Pohled na ženu v románu je spjat především s tím, aby byla schopná dobře zastat práci na statku.

Otec tří dětí se vydává na námluvy do sousední vesnice Fourche, v které bydlí bohatá vdova Kateřina Leonardová. Germaina ani tolik nezajímá její materiální bohatství, protože on sám je pevně spjat s bohatstvím přírody: „*Rozumím polím, dobytku, koním, zapřahání, setí, mlácení a krmivu. Na peníze mám krátkou paměť, raději bych všechno nechal druhému, než abych se dohadoval, co je moje a co ne*“ (Sandová, 1951, s. 23). Jeho myšlenkové pochody související se ženěním zde nejsou nijak složitě vyjádřeny, ale jsou zobrazeny s prostotou, která se zrcadlí i v jeho duši: „*Uvažoval, jako uvažují, kteří nedovedou hodnotit, kteří si neuvědomují důvody svého odporu, ale trpí tupou bolestí a zároveň se nevzpírají zlu, které je třeba přijmout*“ (Sandová, 1951, s. 25). Silná spjatost venkovanů s počasím a přírodou se objevuje i při rozhoru matky Guilletové s otcem Vavřincem, kdy ho prosí, aby Germain vzal její šestnáctiletou dceru Marii cestou do Fourche na statek v Ormeux: „...*a viděla, jak jsem smutná a plná strachu před nástavající zimou, která bude krutá a dlouhá, protože letos*

jeřábi a divoké husy táhli alespoň o měsíc dřív než jindy (Sandová, 1951, s. 27)“.

Sandová v této části románu vstupuje do díla jako pozorovatel a komentátor: „*V naší společnosti by žádnou matku nenapadlo svěřit šestnáctiletou dceru osmadvacetiletému muži, ale čistota mravů je posvátnou tradicí v jistých krajích, vzdálených od zkaženého shonu velkoměst (Sandová, 1951, s. 28).*“

Paralelu člověka, který opouští svoji rodnou krajinu lze spatřit i u vesnických zvířat: „*Když jeli kolem palouku, zahlédla svou matku, které na rozdíl od ní říkali stará Hnědka, a zařehkala na rozloučenou.*“, tento výjev komentuje sedlák slovy: „*I ten dobytek se hlásí ke své krvi (Sandová, 1951, s. 30).*“ Další paralelu představuje samotné prostředí *Đáblova močálu*, u kterého sedlák s Marií zabloudí. Germain vidí, že Mařenka se umí postarat o něj i o jeho syna a začne o ní přemýšlet jako o budoucí ženě. Stejně jako je ztracen ve svých myšlenkách, se ztrácí i v lese, z kterého nemůže najít cestu ven: „*Chodili plné dvě hodiny a nakonec se octli tam, odkud vyšli (Sandová, 1951, s. 51).*“ Až v okamžiku, kdy se muž dívce vyzná ze svých citů, podaří se jim opustit okolí rybníka. Dívka ho však odmítá kvůli vesnickým společenským konvencím: „*U nás se každé děvče bojí, že o ní budou špatně mluvit, když si vezme muže o deset nebo o dvanáct let staršího, protože takové sňatky v našem kraji nejsou obvyklé (Sandová, 1951, s. 53).*“

Kontrast venkovského prostředí s městským je nejpatrnější ve chvíli, kdy se Germain dostává do Fourche: „*Zed' zahrady a konopiště byla omítnuta maltou. Bylo to pěkné obydlí, člověk by je málem pokládal za měšťanský dům (Sandová, 1951, s. 57).*“ Je také rozčarován vzhledem a chováním Kateřiny, která si přisvojuje všechny městské manýry: „*Vypadala sebevědomě a samolibě. Když ji viděl tak nápadně ustrojenou a tak volně se chovat, zdála se mu stará a ošklivá. Chtěla ukázat, že má pěkné nádobí a že může pořádat velkolepé hostiny (Sandová, 1951, s. 58).*“ Toto chování jej pobuřuje a tak se rozhoduje, že se námluv vzdá a vrátí se domů, aby se však nevracel do vesnice zcela s nepořízenou, požádá svého hostitele, aby mu prodal pár volů: „*Prohlédnu si dobytek a přijdu za vámi (Sandová, 1957, s. 61).*“

Společenskou překladu zde také tvoří právě odlišnost prostředí, z kterého Germain a Kateřina pocházejí: „*...městský přepych, který se mu zdál porušením venkovských mravů, docela jiné obydlí, než na jaké byl zvyklý a hlavně silná nevolnost, která se zmocňuje člověka srostlého s půdou, když přijde do jiného prostředí...*(Sandová,

1951, s. 62).“ Je znechucen i tím, že jeho syna a Marii nepouští služebná do tohoto měšťanského domu, neboť je pokládá za žebráky: „*Tady musejí být nedůvěřiví lidé, když neotvírají dveře svému bližnímu. Raději bych byl chudý, než žít v neustálém strachu* (Sandová, 1951, s. 63).“ Když se všichni vrací společně domů, objevuje se zde znovu paralela návratu u koně: „*Hnědka radostně řehkala, kdykoli poznala nějaké známé místo* (Sandová, 1951, s. 70).“ Sedlák nečekaně nachází u své rodiny i u otce Vavřince pochopení, když vysvětluje, proč se rozhodl nenadbíhat vdově Kateřině: „*Ačkoli nebyl spokojen s výsledkem synovy cesty, přikyvoval, když mu Germain vyprávěl, jaká koketa je vdova* (Sandová, 1951, s. 71)“. Po tomto vyslechnutí tchán boří lidovou konvenci a dále nezasahuje do výběru zeťovy ženy: „*Víte-li o takové ženě, která by vám vyhovovala, vezměte si ji, ať je hezká nebo ošklivá, mladá nebo stará* (Sandová, 1951, s. 73).“

Germain se svěruje své tchýni s odmítnutím, s kterým se setkal u Mařenky a chce tuto celou záležitost nějak ukončit: „*Když je kuň přetížen, padne. Když vůl nebá co žrát, pojde* (Sandová, 1951, s. 74).“ Ta mu radí, aby u dívky ještě jednou zkusil přimět ji k souhlasu a tentokrát je vyslyšen: „*Ach Germain, vy jste nepoznal, že vás mám ráda?* (Sandová, 1951, s. 77).“ V této části končí Germainův příběh a autorka se dále věnuje popisnému líčení tradiční venkovské veselky se všemi svými tradicemi a rituály, kterých se sama zúčastnila: „*Od té doby, co jsem na světě, se v mé vesnici změnily názory a zvyky více než za celá století před revolucí. Polovina keltských, pohanských či středověkých obřadů, jež jsem vídala za svého dětství v plném rozkvětu, vymizela. Ještě snad rok nebo dva a železnice přetne naše hluboká údolí a rychlostí blesku odnese naše starodávné zvyky a naše podivuhodné legendy* (Sandová, 1951, s. 78).“

Tento román tak v sobě spojuje prvky vesnických motivů s prvky černého románu, když líčí tajemné prostředí Dávlova močálu, dále střet sociálních konvencí města s vesnicí románu společenského a lze v něm najít i utopistické vize, když autorka popisuje postavu Germaina jako člověka dokonalých mravů.

6. VLIV J.J ROUSSEAU

Tato kapitola se zabývá myšlenkami a idejemi Jeana-Jacquesa Rousseau a zkoumá jejich dopad na autorčino život a dílo. Tento filosof byl vybrán proto, že se

George Sandová s jeho filosofií velmi ztotožňovala a v románu *Mauprat* ji často vyzdvihuje.

6.1 Postava Jeana-Jacquese Rousseau

Jean-Jacques Rousseau je jednou z nejdůležitějších postav francouzského osvícenství. Literaturu a zejména literární pedagogický směr výrazně ovlivnil svými názory na výchovu ve svém díle *„Emil čili o výchově“*. Základní myšlenka jeho díla spočívá v přirozené „dobrosti“ člověka, která vzniká již při samém narození dítěte *„člověk se rodí od přírody dobrý, vše se však zvrhá v rukou člověka, on vše převrací, znetvořuje,...nic nechce mít, jak to udělala příroda, ani člověka ne.“* Podle Rousseaua jsou příčinou lidské zkaženosti autority, předsudky a celé společenské zřízení. V přirozeném stavu se jedinec vyznačuje zdravou sebeláskou, která je spojená s přirozeným soucitem. Opakem tohoto pozitivního citu je nezdravá láska, která vzniká ve společnosti, když se lidé začnou vzájemně porovnávat. Tato sebeláska nemůže být nikdy unaplněna, protože *„tento cit, kterým sebe stavíme nad jiné, vyžaduje též, aby ostatní lidé stavěli nad sebe, což je nemožno.“*

Domnívá se také, že člověk setrvává sám se sebou samým ve stavu přirozené dobroty, má-li málo potřeb a nesrovnává se ostatními lidmi. Špatným se stává tehdy, má-li mnoho potřeb a příliš se zajímá o úsudek druhých lidí. Podobně jako autorka vychvaluje sílu venkovského prostředí, které podle něj umožňuje vyhnout se zkázonosným společenským vlivům. Rousseau byl také stejně jako George Sandová radikálním kritikem dobové společnosti. Ve svém dalším stěžejním díle *„Du contract social“* říká, že *„člověk se narodil svobodný, ale všude je v okovech“*. Zdroj společenské nerovnosti moci a násilí vidí v soukromém vlastnictví (Plháková, 2006, s. 49-50).

6.1 Jean-Jacques Rousseau v životě George Sandové

S Jeanem-Jacquesem Rousseau se setkali osobně prarodiče spisovatelky, pan a paní Dupinovi. Byli jeho velkými obdivovateli a společně s ním rozmlouvali nad literaturou a hudbou. Jmenovkyně malé Aurory Aurora Dupinová de Francueil vštěpovala od dětství své vnučce lásku k literatuře a přenesla na ni svůj literární vkus (Maurois, 1966, s. 36). V klášteře svatých augustinek se stala pro ni nejoblíbenější kniha *Následování Ježíše Krista*, ale tato kniha jí neposkytla všechny odpovědi na její otázky o životě. Své trápení svěřila klášternímu příteli abbému de Prémord, který ji

poradil, aby četla básníky a filosofy a, aby se jich nebála: „*neboť jsou všichni věřící a svými myšlenkami bezmocní vůči víře.*“ Tato rada Auroru uklidnila a nechala se tedy unášet četbou autorů jako Mablyho, Locka, Condillaca, Montesquieua, Bacona, Leibneze, Pascala, ale největší osvícení našla v Rousseauově *Emilovi*. Přirovnávala ho k Mozartovi, všemu, co napsal, rozuměla. Měla s ním společnou touhu po upřímnosti a lásku k přírodě.

Zamlouvalo se jí také jeho učení: „*žít podle přírody a uposlechnutí hlasu svých vášní, především lásky.*“ Tento spisovatel pro ni zůstal po celý život učitelem, našla v něm pravé křesťanství, v kterém se mísila naprostá revoluční rovnost s bratrstvím. Svoji nově nalezenou víru vyznává ve svém obrazu Spravedlivého: „*Spravedlivý není morálně žádného pohlaví, nemá majetek, nemá dům, nemá otroky, jeho sluhové jsou jeho přátelé. Spravedlivý je především upřímný, poněvadž svět je pouhá lež, klamání nebo ješitnost, zrada nebo předsudek (Maurois, 1966, s. 57).*“

Myšlenka bratrství jí provází i v jejích idealistických a politických názorech. Společně s Leroux byla vyznavatelkou komunismu, který tuto rovnost vyzdvihuje. Věřící také jako Rousseau v přirozenou dobrotu lidí a neuznává dogma o prvotním hříchu. Má silnou důvěru k masám, které by měly učit „*pravou*“ náboženskou a sociální filofii (Maurois, 1966, s. 319). Soudí, že v tomto lidu „*je uložena božská inspirace a, že tento lid je přirozeně dobrý*“, jak to Rousseau přisuzuje jednotlivci (Maurois, 1966, s. 323). Stejnou dobrotu přisuzuje autorka svým hlavním románovým postavám, které často bojují se svými přirozenými vášněmi a tím, co od nich společnost očekává.

6.2 Myšlenky Jeana Jacquese Rousseau v románu Mauprat

Jean-Jacques Rousseau velmi upřednostňoval pobyt na venkově před pobytem ve městě. Celý román *Mauprat* (v českém překladu *Rodové tajemství*) je touto nezkaženou přírodou prodchnut: „*v končině zvané la Varenne, pouhém rozlehlém vřesovišti přerušovaném dubovými a kaštanovými lesy,...*(Sandová, 1977, s. 227).“

Hlavní postava románu loupežník Bernard Mauprat představuje divokost této nezkažené krajiny, člověka, kterému se v dětství nedostávalo jakéhokoliv většího zásahu civilizace: „*Jsem stará větev, odříznutá od špatného kmene a přesazená do vhodné půdy, ale stále ještě sukovitá a hrubá* Sandová, 1977, s. 229).“ Tento muž pocházel z rodu hrdlořezů, kteří sídlili na Maupratské skále a nechávali se vést pouze svými zvířecími pudy. Hlavou tohoto klanu byl dědeček a vychovatel Barnarda Tristan

de Mauprat: „...promrhal majetek a byl tak zlý, že ve vzpomínce na něj už je něco nadpřirozeného (Sandová, 1977, s. 230).“ Jeho naprostým protikladem byl jeho nejmladší bratranec Hubert Mauprat: „člověk, tak hodný, jako byl bratranec zlý (Sandová, 1977, s. 230).“ Sdílel myšlenky Jeana-Jacquese Rousseau a patřil mezi osvícence: „Byl to člověk moudrý a spravedlivý, protože byl osvícený a protože jeho otec se nevzepřel duchu své doby a postaral se, aby se synovi dostalo vzdělání (Sandová, 1977, s. 231).“

Rousseau také patřil mezi odpůrce feudalismu, který je prezentován postavou Tristana de Mauprat, tento muž vybíral od sedláků ve svém okolí nezákonné poplatky za „ochranu“, kterou jim poskytoval: „Byl v naší provincii posledním zbytečkem vrstvy feudálních tyránek, která se tolik století roztahovala po Francii a zamořovala ji (Sandová, 1977, s. 232).“ Jeho vnuk odporuje Rousseauově ideálu o narození „nezkažených duší“ tvrzením: „Neprávem bych se snažil ve vás vzbudit soucit nad prvními léty svého života tvrzením, že jsem byl od narození dobrý a měl čistou a nezkaženou duši (Sandová, 1977, s. 237),“ ale na druhou stranu pokládá sám sobě filosofickou otázku: „Jsou naše sklony nepřekonatelné a může je výchova jen pozměnit, nebo je může vymýtit (Sandová, 1977, s. 237)?“ a dokládá svůj zakořeněný odpor k svému krvelačnému rodu, z kterého pochází: „Jean mě strašně nenáviděl, protože mne nedokázal zkazit, než bych učinil potěšení svému tyranovi, raději bych byl tisíckrát zemřel (Sandová, 1977, s. 238).“ Nalézá se u něj také filosofova „zdravá sebeláska“: „Jisté je, že jsem pociťoval sobecký soucit, jaký se vyskytuje v přírodě a z něhož se vyvinula láska k bližnímu.“

Další důležitou postavou románu je postava kmotra Trpělivce, svérázného člověka, který žije zcela osaměle tři míle od Maupratské skály v Gazeauvě věži. Je ideálním „selským filosofem“, který oplývá značnou inteligencí, i když se mu nedostává žádného vzdělání ani styku s civilizací: „Byla to povaha navýsost přemýšlivá, ale hrdá a tak milující nezávislost, že to hraničilo s divokostí (Sandová, 1977, s. 241)“. Tento muž vyznává přírodní filosofii a zastává názor, že člověk nemusí pracovat, protože nepotřebuje peníze, pokud má jen malé potřeby, čímž souhlasí se základním rousseauovskou myšlenkou, že člověk se stává dobrým, ma-li jen málo potřeb: „Ten dobrý muž miloval filosofii a ať se tomu bránil sebevíc, díla Jeana-Jacquese Rousseau ho přenesla do nových světů.“ Mladý Bernard se s tímto poustevníkem setkává v mládí a jejich opačné názory na svět vedou ke střetu: „Padouch, který se dotkne šlechtice si

zasluhuje smrt!“, na tyto slova mu moudrý Trpělivec oponuje: „*To jsem rád, že mám v hrsti Mauprata, abych se přesvědčil, zda nějaký ničema šlechtic váží tolik jako pořádný člověk*“, a odvolává se na budoucnost: „*Snad už není vzdálen den, kdy venkované budou šlechticům řezat ne uši, ale hlavy a váčky...*“ (Sandová, 1977, s. 249).“

Mladý šlechtic nemá také žádnou představu o dobové společnosti a jejích zákonech: „*Věřil jsem, že ještě žijeme ve středověku. Síla a moudrost platných zákonů mi byly slovy postrádajícími smyslu.*“ (Sandová, 1977, s. 256).“ Zvrat v jeho životě způsobí náhoda, při které se seznámí se svoji vzdálenou tetou a dcerou hodného Huberta slečnou Edmou Mauprat. Této dívce se při lovu splaší kůň a octne se nedobrovolně na panství jeho strýců, z kterého ji Bernard pomáhá uniknout. Tak se Bernard ocitá ve zcela novém zámeckém prostředí svého strýce, kde je zahrnován civilizovanou péčí, na kterou nebyl dosud zvyklý: „*Člověk by musel žít v hloubi lesů a znát veškerou tu hrubost divokých mravů, aby pochopil, jakou hrůzu a zoufalství jsem pociťoval, když jsem víc než týden zůstal uvězněn mezi čtyřmi hedvábnými závěsy.*“ Jeho stálá touha po přírodě se objevuje i v jeho snech: „*V noci jsem měl sny, v nichž mi lesní mech, závěs lesních stromů, a dokonce i chmurná cimbuří Maupratské skály připadaly jako pozemský ráj.*“

Také nechápe, proč by se měl na zámku pod dohledem rytířova faráře vzdělávat: „*Neznal jsem nic jiného než potřebu, instinkt a touhu. V mé duši byly vášně muže. Měl jsem raději dobré víno než latinu*“ (Sandová, 1977, s. 288).“ Vzdělávání se pro něj stává možností, jak by mohl zbohatnout: „*Zároveň mi strýc ve své závěti zajistí jeho vlastnictví celé, jeho půdu i výnos, to vše za jediné podmínky: že budu souhlasit s tím, aby se mi dostalo vzdělání odpovídajícího mému stavu.*“ Bohatství ale pro něj není důležité: „*Člověku jako já stačí chléb, puška, honící pes a první hospoda, kterou najde na kraji lesa*“ (Sandová, 1977, s. 294).“ Skutečnou motivací se pro něj stává náklonost slečny Edmy, která mu slibuje, že se za něj provdá, pokud se stane sečtělým jako ona: „*Edminu značnou inteligenci roznítily plamenné projevy Rousseauovy, takže se vzdělala téměř sama*“ (Sandová, 1977, s. 301).“ Edma je také ztělesněním Rousseauovo ideálu ženy: „*Vyrostla v polích, a proto byla silná, činorodá, odvážná a veselá*“ (Sandová, 1977, s. 302).“ Díky jejímu blahodárnému vlivu si nejmladší z Maupratů začíná uvědomovat Rousseauovu základní myšlenku, že člověk se rodí přirozeně dobrý a nalézá ji i u sebe: „*Špatné rady jsem slýchal od dětství, ale neřídil jsem se jimi. Nikdy jsem nevěřil, že člověk smí páchat špatnosti nebo se mi aspoň nikdy nezamlouvaly*“

(Sandová, 1977, s. 310). „, a sdílí Rousseauova slova: „*že není nádhernější podívané než příroda* (Sandová, 1977, s. 314).“ Tyto postoje se netýkají jen jeho vnitřních myšlenkových pochodů, ale i jeho zevnějšku: „*Ve svém oblečení nesnesl nic, co by ho škrtilo, a jeho ošlehaná kůže necítila teplo ani chlad. Málo dbal o svůj zevnějšek a nenáviděl všechno, co přesahovalo holou nezbytnost* (Sandová, 1977, s. 315).“

Protikladem a představitelem faleše vyšší společnost je charakter dalšího nápadníka slečny de Mauprat pana La Marche: „*Je to člověk, který pořád říká: „Já jsem ctnost! U vrat svého zámku ale nechává ubožáky umírat hladem.* (Sandová, 1977, s. 316)“. K tomuto muži však zámecká dívka pociťuje pouze zdvořilou náklonost než skutečný milostný cit: „*Jestli slovem milovat chápete mít důvěru a přátelství, pak miluji pana de La Marche, ale chápete-li ji je jako soucit a starostlivost, miluji Bernarda* (Sandová, 1977, s. 329).“ Toto přiznání probouzí v bývalém loupežníkovi další dobré vlastnosti: „*Konečně jsem pochopil zákony cudnosti a posvátné svobody, která má nevědomost do té doby urážela a rouhala se jim* (Sandová, 1977, s. 330).“, a Edma se je snaží ještě o to více pozvednout četbou: „*Svůj zájem o mé vzdělání mi Edma ostatně nedávala otevřeně najevo. V tom byla prodchnuta Emilem a soustavné názory svého oblíbeného filosofa uplatňovala v praxi* (Sandová, 1977, s. 335).“

I když mladý Mauprat nachází skrz hojnou četbu žízeň po vzdělání, stále v něm přetrvává pudová láska k lesům, ke zvířatům a ke všemu živému, co zahrnuje divoká příroda . Tento postoj v něm ještě více zesílí při styku s pařížskou společností: „*Bylo mi líto těch brýlatých mužů, žen s čichem otupeným tabákem, hluchých a dnavých předčasných starců* (Sandová, 1977, s. 343).“ Tato společnost se skládá ze státních úředníků, vojáků a šlechticů: „*Nevěděl jsem, že v této společnosti není žádná střední cesta mezi úlohou umělce a úlohou dobrého dělníka. Jenže já nebyl ani jedním, ani druhým* (Sandová, 1977, s. 344).“ Při styku s pařížskými ženami se odvolává na Rousseauovy spisy: „*Ženy ze společnosti vypadají v Paříži nevázaně a hledí na svého společníka tak, že je to moudrému člověku nesnesitelné.*“, a staví je do kontrastu s filosofovým ideálem ženy: „*Žena je nejpůvabnější, jestliže bystře a skromně naslouchá vážným řečem, má oči vyjadřující citlivost, mírnost a jemnost, klade nesmělé otázky a vystupuje s rozumnými námitkami* (Sandová, 1977, s. 347).“ Při společné procházce s Edmou k Rousseauovu hrobu se rozhodne odjet do Ameriky bránit La Fayetteovi revoluční myšlenky. Tento šestiletý pobyt shrnuje slovy: „*Za těch šest let jsem se nesmírně změnil. Stal ze mne člověk zhruba takový jako ostatní, mé instinkty se téměř*

vyvážily s citovými vzruchy a mé dojmy s rozumovým úsudkem (Sandová, 1977, s. 382).“ Skutečný boj se svými vrozenými instinkty svede v okamžiku, kdy se vrací ze své cesty a je osamocen se svoji snoubenkou: „*Stačilo, abych na okamžik podlehl svým divokým pudům, a mohl jsem se na chvíli té bytosti zmocnit, a tak se vydat v plen požáru, který mě stravoval již sedm roků, a uhasit ho!* (Sandová, 1977, s. 422).“ Tomuto pokušení však odolává a je za své počínání odměněn vyznáním své vyvolené: „*Cožpak je tvá chyba, jestliže ti již sedm let tajím svou lásku a chtěla jsem ti ji sdělit, až se staneš prvním ze všech lidí svou moudrostí a důvtipem, jako jím jsi svým srdcem* (Sandová, 1977, s. 464).“ Oba dva svoji vzájemnou přízeň stvrzují sňatkem a usazují se ve městě, ale v duchu rousseaovy lásky k přírodě se po čase navrací na venkov: „*V okouzlující zemi, která nám nepřipomínala nic trpkého, jsme brzy postrádali smutný a divoký varenský kraj a vzdychali po starých dubech našeho parku. Proto jsme se tam vrátili s nesmírnou a uctivou radostí* (Sandová, 1977, s. 474).“

V závěru románu jsou postavy svědky Velké francouzské revoluce a jejímu porepublikovému politickému uspořádání: „*Ochotně jsme zákonům republiky postoupili značnou část svého majetku, což jsme pokládali za spravedlivou oběť* (Sandová, 1977, s. 476).“ Po smrti své ženy Bernard Mauprat líčí příběh svého života dvou učencům a svůj filosofický postoj k životu shrnuje slovy: „*Člověk se nerodí zlý, ale nerodí se ani dobrý tak, jak to chápe Jean-Jacques Rousseau, strý učitel mé milované Edmy. Člověk se rodí a má více nebo méně vášní, větší nebo menší sílu, aby je ukájel, větší nebo menší schopnost, aby jich ve společnosti využíval k dobrému nebo ke zlému. Tomu všemu však může a má odpomoci výchova. Každý musí být milován, aby k něčemu byl, ale každý musí být milován jinak. Tak budou mravy působit na zákony a dosáhne se tak odstranění toho nejodpornějšího a nejbezbožnějšího ze všech, zákona odvety, trestu smrti, který je jen potvrzením principu slepého osudu, protože předpokládá, že viník je nenapravitelný a nebe neúprosné* (Sandová, 1977, s. 478).“

Autorka na této postavě ukazuje v Rousseauově duchu, jak člověk může bojovat se svou špatnou výchovou a pomocí vzdělání v sobě samém odkrýt svoji přirozenou dobrotu.

7. ZÁVĚR

V závěru této práce jsem zjistila, že romány George Sandové svými myšlenkami daleko přesahují jednotlivá období, do kterých jsou zařazeny. Již první román *Consuela* lze jen těžko pokládat jen za román sociální či romaneskní, objevují se v něm totiž i historická zkoumání, náboženské převraty a důraz na postavení člověka, který svoji houževnatou prací může změnit osud, který je mu předurčen. Utopistické myšlenky románu *Vandrovní Tovaryš* se objevují i v „ideálním“ zobrazení hlavního hrdiny románu Petra Huguenina, ale lze je nalézt i v charakteru knížete Alberta v románu *Consuela* či u sedláka Germaina v románu *Ďáblův močál*. Tento vesnický román znovu přesahuje svůj žánr tím, že si v sobě nese i prvky mysticismu v okamžiku, kdy se tento sedlák nemůže dostat jak z hloubání nad svými úvahami budoucím o ženění, tak i z okolí tohoto dá se říci až zakletého lesního prostředí. Bernard de Mauprat v románu *Mauprat* jako jediný z těchto zmiňovaných mužů bezchybnými vlastnostmi neoplývá, ale v průběhu románu si je také osvojuje. Lze tak ve všech těchto postavách a románech najít všechny literární prvky, které jsou charakteristické vždy pro jedno ze čtyř autorčiných období.

Autorka tvrdí, že při psaní svých románů vychází z reálných situací a reálných lidí, které záměrně idealizuje, aby čtenáři odlehčila od jeho dennodenních starostí a představila mu ideální svět, ke kterému může směřovat. Svým romantickým založením a hledáním lepšího světa tvoří tak protipól k realistické linii zastoupené Balzacem, Stendhalem a Flaubertem. Jakoby v pozadí všech jejích děl stojí její vrozený optimismus a snaha zkrášlovat realitu, možná právě tyto tendence z ní udělaly jednu z nejpopulárnějších spisovatelek své doby.

8. RESUMÉ

Tato bakalářská práce pojednává o životě a díle francouzské spisovatelky George Sandové a o soudobých zastaralých společenských názorech, proti kterým tato literárně nadaná žena bojovala. Je rozdělena do tří částí.

První část se zabývá životem spisovatelky. Věnuje se také zde jejím myšlenkám, které ovlivnily její literární dílo a popisuje politické a společenské změny 19. století, které na ní zapůsobily.

Druhá část prostřednictvím tří vybraných románů hledá jednotlivé změny témat v autorčině tvorbě.

Poslední část se zabývá myšlenkami a idejemi Jeana-Jacques Rouseau a zkoumá jejich dopad na dílo a život George Sandové. Pomocí posledního zvoleného románu ukazuje, do jaké míry se autorka ztotožňuje s jeho filosofií, kterou často ve svých románech vyzdvihuje.

Ce mémoire parle de la vie et de l'œuvre de l'écrivain français George Sand et des opinions sociales démodées contre lesquelles la femme du talent littéraire combattait. Il est divisé en trois parties.

La première partie parle de la vie d'un écrivain. Il y a des idées qui ont influencés par son œuvre littéraire et qui décrit les changements politiques et sociaux dans le 19e siècle, la date à laquelle elle a été impressionnée.

La deuxième partie à l'aide des trois romans sélectionnés parle de la recherche de changements dans les sujets individuels dans le travail de l'auteur.

La dernière partie parle des pensées et des idées de Jean-Jacques Rouseau et examine leur impact sur le travail et sur la vie de George Sand. Le roman dernier sélectionné sonde la mesure dans laquelle l'auteur s'identifie avec sa philosophie qui est souvent souligné dans ses romans.

9. BIBLIOGRAFIE

HAVLÍČKOVÁ, I. et MUŽÍKOVÁ, O. et ONDRA, J. et SCHREINEROVÁ M.: Odmaturuj z literatury 2, Brno, Didaktis 2004

MAUROIS, A.: Lélia neboli Život G. Sandové, Praha, Odeon 1966

LAGARDE, A. et MICHARD, L.: Francouzská literatura 19. století, Praha, Garamond 2008

OZOUFOVÁ, M.: Co prozrazuje román, Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 2010

PAVERA, L. et VŠETIČKA F.: Lexikon literárních pojmů, Olomouc, Nakladatelství Olomouc s.r.o. 2002

PLHÁKOVÁ, A: Dějiny psychologie, Praha, Grada 2006

SANDOVÁ, G: Consuela, Praha, Svoboda 1988

SANDOVÁ, G.: Ďáblův močál, Praha, Vyšehrad 1951

SANDOVÁ, G.: Valentina, Rodové tajemství, Jana, Praha, Odeon 1977

SANDOVÁ, G.: Vandrovní tovaryš, Praha, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění 1959